

80 % фанери експортується (в основному, у Чехію)) та деякі інші фактори, можна стверджувати, що у галузі настав період стабілізації. У 1999 р. на Львівщині було виготовлено 3.2 % усієї фанери України.

Виробництво ДСП у Львівській області здійснюється на єдиному підприємстві – Кам'яно-Бузькому заводі деревостружкових плит, який було запущено в експлуатацію у 1997 р., загальною потужністю 110 тис. м³ плит на рік. За період функціонування обсяги виробництва плит на підприємстві становили:

- у 1997 р. – 3141 м³;
- у 1998 р. – 3922 м³;
- у 1999 р. – 2556 м³.

Низькі обсяги та деякий спад виробництва можна пояснити тим, що підприємство є досить "молодим" і ще не встигло відшукати та зайняти свої позиції на ринку клеєних матеріалів. Крім того, наявний спад до певної міри пов'язаний із підготовкою підприємства до реорганізації разом із Кам'яно-Бузьким паркетним заводом в один із підрозділів фірми KRONO, яка вже має представництва у Польщі (KRONOPOL), Німеччині та майбутнім розширенням асортименту продукції (ламінована ДСП, ламинована підлога тощо). Враховуючи такі тенденції, а також те, що підприємство працює на сучасному іноземному обладнанні, можна цілком переконливо стверджувати, що Кам'яно-Бузький завод деревостружкових плит вже у недалекому майбутньому може стати одним із флагманів плитного виробництва України.

Серед виробництв, пов'язаних із механічною переробкою деревини, по суті, історично першим було лісопиляння. Воно орієнтується на масове споживання ділової деревини, а тому в умовах малолісної та лісодефіцитної України, за відсутності значних обсягів імпорту (в основному російських) лісоматеріалів, було просто приречене на відчутне скорочення обсягів виробництва (табл.6).

Станом на 01.01.2000р. потужності з випуску пиломатеріалів по Львівській області становили 351.4 тис. м³ (у 1999 р. вони були використані на 25.9 %).

Табл. 6. Динаміка розвитку лісопильного виробництва Львівської області

Роки	1990	1995	1997	1998	1999
Обсяг пиломатеріалів, тис. м ³	463.0	162.3	151.0	135.8	145.0
Рентабельність виробництва продукції, %	24.0 (1991р.)	39.7	10.1	-17.2	-9.7

Вагомим чинником, що негативно впливає на розвиток лісопильної промисловості, є низька якість пиломатеріалів, пов'язана, перш за все, із використанням багатьма товаровиробниками морально застарілого обладнання. Перспективним завданням у лісопилянні є перехід від рамного розкрою деревини на стрічковопильний. Це дає змогу збільшити корисний вихід пилопродукції на 4 % і значно покращити її якість [14, ст. 2].

Підбиваючи підсумок короткого огляду лісопромислового комплексу Львівської області, слід особливо відзначити необхідність проведення тут, та й в Україні загалом, широкомасштабних реформ, які б дозволили "оздоровити" наявне економічне середовище. На наш погляд, вони повинні проходити у двох напрямках: "зверху", коли б органи всіх рівнів влади сконцентрували свою увагу не на реалізації непродуманих та часто помилкових кроків щодо трансформацій структури ЛПК, а, перш за все, зосередились на розробці та впровадженні у життя

прогресивної та ефективною нормативною бази, яка б забезпечувала збалансований розвиток лісопромислового комплексу "знизу", щоби забезпечити повномасштабне залучення, комплексне використання та ефективне відтворення лісових ресурсів, досягнення власних цілей шляхом оптимального, юридично обґрунтованого поєднання інтересів та засобів їх досягнення.

Література

1. Пила В.Н. Программно-целевое планирование межотраслевого лесопромышленного комплекса. – К.: Наук. думка, 1990. – 204 с.
2. Тунция Ю., Дейнека А. Рекомендації круглого столу "Напрямки використання лісових ресурсів Львівщини" / Деревообробник, №5, 2000. – С. 1-2.
3. Бобко А. Динаміка лісів Карпатського регіону та еколого-економічні аспекти управління лісовим господарством / Економіка України, №7, 1999. – С.43-52.
4. Синякевич І.М. Лісова політика: інтеграція лісового господарства з іншими галузями економіки / Деревообробник, №8, 2000. – С.1-2.
5. Синякевич І.М. Економіка галузей лісового комплексу: Підручник. – Львів: Світ, 1996. – 184 с.
6. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: Навчальний підручник. – Львів: ІЗМН, 2000. – 402 с.
7. Дейнека А. Усі ліси повинні бути у віданні Державного комітету лісового господарства України / Деревообробник, №4, 2001. – С. 1-2.
8. Синякевич І.М. Традиції лісокористування і духовність: історичні аспекти і реальні сучасного лісового господарства України / Деревообробник, №10, 2000. – С. 1-2.
9. Бехта П., Варениця В., І. Войтович І. Меблева промисловість України: Сучасний стан та перспективи розвитку / Деревообробник, №1, 2000. – С. 1-6.
10. Рік 2000., Рік 2001 / Деревообробник, №1, 2001. – С. 1-6.
11. Промисловість Львівщини. Статистичний збірник / Держкомстат України: Львів, 2000. – 136 с.
12. Статистичний щорічник Львівської області за 1999 рік / Держкомстат України: Львів, 2000. – 370 с.
13. Статистичний щорічник України за 1999 рік / Держкомстат України; за ред. О.Г. Осауленка; відп. за вип. В.А. Головка. – К.: Техніка, 2000. – 648 с.
14. Охорона навколишнього природного середовища. Статистичний збірник / Держкомстат України: Львів, 2000. – 112 с.
15. Варениця В.О. Перспективи розвитку деревообробної промисловості до 2005 р. – К.: Світ меблів і деревини, 1998, №4 – 1999, №1. – С. 2-7.
16. Варениця В.О. Меблеве виробництво, дизайн, якість і реалізація. – К.: Світ меблів і деревини, 1998, №1. – С.2-4.

УДК 502.33

Проф. О.В. Неворов, д.е.н. – Білоруський ДТУ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ЕКОНОМІКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Викладені концептуальні основи побудови економіки природокористування.

Prof. A.W. Neverov – Belorussia State Technological University

The Conceptual basis of the environmental and natural resource economics

The paper examines the conceptual basis of the environmental and natural resource economics.

Концептуальні основи побудови економіки природокористування повинні базуватися на таких положеннях:

1. Економіка природокористування – це наука про ефективне використання людьми обмежених природних ресурсів для задоволення своїх ресурсо-сировинних і ресурсо-екологічних потреб. Концепція побудови економіки природокористування повинна враховувати економічні і екологічні закони, а також своєрідність і специфіку екологічної сфери як об'єкта економічних відносин (рис. 1).

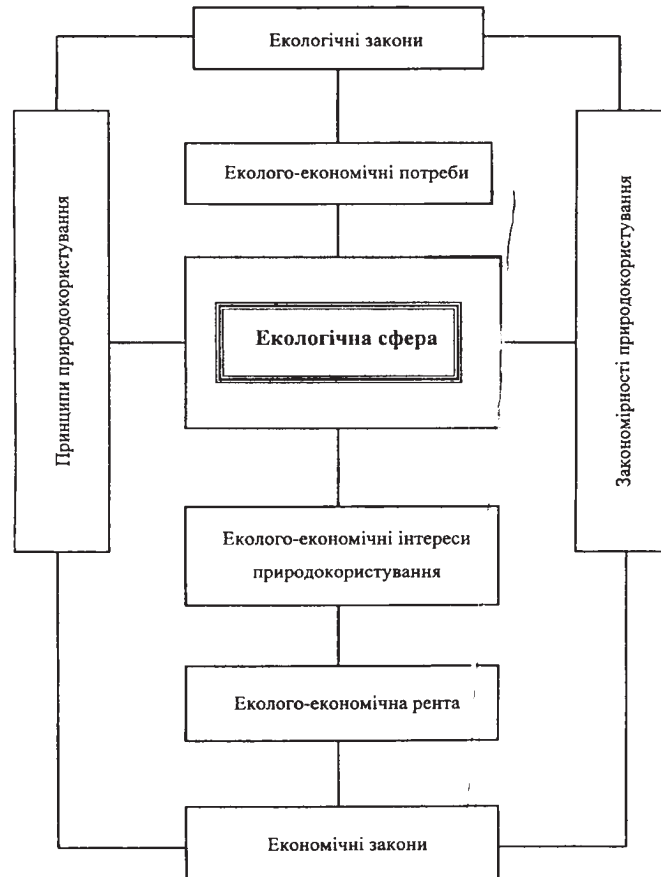

Рис. 1. Концептуальна схема побудови економіки природокористування

2. У концентрованому вигляді інтегрований вплив економічних і екологічних законів відображає загальна закономірність природокористування, яка полягає у стійкому задоволенні ресурсосировинних і ресурсоекологічних потреб суспільства (людини).

Практичним інструментом реалізації закономірностей природокористування є загальні і специфічні принципи природокористування. Загальні принципи: примат природи, соціалізація природи, екологізація виробництва і людини. До

специфічних принципів належать: науковість, оптимальність, регіональність, комплексність, платність.

3. Системною основою побудови економіки природокористування є екологічна сфера – сфера стійкого, еколого-орієнтованого природокористування, спрямованого рівною мірою на задоволення ресурсосировинних і ресурсоекологічних потреб суспільства.

Зміна орієнтації природокористування передбачає зміну його економічних інтересів і цінностей. Об'єктами стійкого природокористування виступають не лише окремі природні ресурси, але і природний комплекс, екосистема у цілому. З точки зору задоволення ресурсосировинних і ресурсоекологічних потреб суспільства ціннісні відносини по відновленню всієї екосистеми є первинними, визначальними, що дозволяють трансформувати чисто економічні інтереси природокористування в еколого-економічні. Отже, основою цінкових відносин стійкого природокористування виступають не стільки відносини, що пов'язані з експлуатацією природного ресурсу, скільки відносини, що стосуються збереження екологічної рівноваги і відтворення природних комплексів.

4. Складну сукупність цінкових відносин природокористування повинна відобразити еколого-економічна рента – вартісний гарант відтворення ресурсів природи і економічний інструмент ресурсозбереження і природоохорони.

Носієм еколого-економічної ренти є альтернативна вартість відтворення (збереження) природних комплексів, що базуються на суспільних затратах на заміщення ресурсів природи.

У загальному вигляді формула еколого-економічної ренти ($R_{e.e.}$), що ґрунтується на концепції альтернативної вартості, виглядає таким чином:

$$R_{e.e.} = \frac{R_e + R_e \left(\frac{q_e - 1}{q_{ek}} \right)}{q_e},$$

де: R_e – щорічна економічна (диференційна) рента; q_e – коефіцієнт ефективності відтворення в економічній сфері (ставка дисконту, капіталізатор); q_{ek} – коефіцієнт ефективності відтворення в екологічній сфері.

Ренту економічну (диференційну) доцільно визначати нормативним методом за формулою:

$$R_e = \frac{I_l \cdot p}{1 + p} \cdot K_1 \cdot K_2,$$

де: I_l – ціна кінцевого продукту природокористування; p – рентний коефіцієнт; K_1 – вихід продукту природокористування з одиниці природного ресурсу; K_2 – коефіцієнт продуктивності природного ресурсу.

5. Система платежів, що ґрунтується на еколого-економічній ренті, орієнтує господарську діяльність на стійке природокористування і екологізацію економічних потреб суспільства. Процеси ціноутворення, фінансування, оподаткування і планування у системі використання і відтворення природних ресурсів повинні бути пов'язані з еколого-економічною цінністю природних ресурсів і зростанням у віддаленій перспективі їх ролі у формуванні середовища.

Алгоритм визначення ренти:

$$R_e = \frac{U \cdot p}{1 + p} \cdot K_1 \cdot K_2;$$

$$R_{k.e.e.} = \frac{R_e}{q_{ek}};$$

$$R_{k.e.e.} = K_e \cdot \frac{q_e}{q_{ek}} \div q_e = R_e \cdot \frac{q_e}{q_e \cdot q_{ek}} = \frac{R_e}{q_{ek}};$$

$$R_{e.e.} = R_e \cdot \frac{q_e}{q_{ek}};$$

$$R_{ek} = R_e \cdot \frac{q_e}{q_{ek}} - R_e = R_e \left(\frac{q_e}{q_{ek}} - 1 \right);$$

$$R_{k.ek} = \left[R_e \left(\frac{q_e}{q_{ek}} - 1 \right) \right] \div q_e;$$

$$R_{k.e} = \frac{R_e}{q_e}.$$

Умовні позначення:

 R_e – рента економічна (диференційна); $R_{k.e.e.}$ – рента капіталізована еколого-економічна; $R_{e.e.}$ – рента щорічна еколого-економічна; R_{ek} – рента щорічна екологічна; $R_{k.e.}$ – рента капіталізована економічна; $R_{k.ek}$ – рента капіталізована екологічна; q_e – коефіцієнт ефективності відтворення в економічній сфері; q_{ek} – коефіцієнт ефективності відтворення в екологічній сфері; U – ціна кінцевого продукту природокористування; p – рентний коефіцієнт; K_1 – вихід продукту природокористування з одиниці природного ресурсу; K_2 – коефіцієнт продуктивності природного ресурсу.

УДК 657.22

Доц. С.І. Лебедевич, к.е.н. – УкрДІТУ

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ПОЛОЖЕННЯМИ (СТАНДАРТАМИ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Наводяться особливості формування кошторису витрат та фінансових результатів господарської діяльності підприємства.

Doc. S. Lebedevych. – USUFWT

Features of cost management in book keeping according to the national standards

The peculiarities of expenditures management in accordance with national thesis's (standards) of the accounting.

З 1 січня 2000 р. бухгалтерський облік і звітність в Україні здійснюють за національними положеннями (стандартами) (П(с)БО). Введення їх в дію не лише докорінно змінило систему обліку, але й внесло суттєві зміни в загальну систему управління підприємствами всіх форм власності і видів діяльності, зокрема в управління витратами.

Згідно з діючими П(с)БО 3, 1, 16 витрати підприємств поділяють за видами діяльності. Класифікація видів діяльності підприємств подана на рис. 1. При цьому основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства, і забезпечують основну частку його доходу. Інша операційна діяльність включає реалізацію іноземної валюти, інших оборотних активів, операційну оренду активів, отримання доходів або понесення втрат від операційної курсової різниці, створення резервів сумнівних боргів, отримання грантів і субсидій, уцінку запасів, здійснення досліджень і розробок, отримання або сплату санкцій за господарськими договорами. Операційна діяльність – діяльність, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Рис. 1. Класифікація видів діяльності підприємства

Фінансова діяльність – яка призводить до змін розміру і складу власного і позикового капіталу підприємства. Інвестиційна діяльність – реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів коштів.

Звичайна діяльність – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення. Надзвичайна діяльність – або операції, які відрізняються від звичайної діяльності і не відбуваються часто або регулярно.

Зазначене докорінно змінило підхід до формування кошторису витрат підприємства. Схема формування сучасного кошторису витрат на рис. 2. При цьому до складу прямих матеріальних витрат включаються вартість сировини та основних матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. До складу витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт